

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะขอกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร
กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูพลศึกษา ซึ่งสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้ตัวอย่างประชากร รวมทั้งสิ้น 339 คน จำแนกเป็นครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ 179 คน ครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง 97 คน และครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 63 คน
2. เครื่องมือในการวิจัย
เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลวิชาพลศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด และตอนที่ 4 เป็นคำถาม

เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 เป็นแบบเลือกตอบซึ่งเป็นคำถามแบบมีโครงสร้างและแบบปลายเปิด ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และใช้บริการทางไปรษณีย์โดยมีหนังสือจากศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 3 ขอความร่วมมือไปด้วย สำหรับแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบ 339 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 292 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.14 แยกเป็นแบบสอบถามของครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ 151 ฉบับ แบบสอบถามของครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดกลาง 88 ฉบับ และแบบสอบถามของครูพลศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 53 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยหาค่าร้อยละ และแสดงความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่า

1.1 ครูพลศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด รองลงมา 26-30 ปี วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี มากที่สุด รองลงมาต่ำกว่าปริญญา และประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี มากที่สุด รองลงมา 1-5 ปี

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับดีมากที่สุด รองลงมา ระดับปานกลาง

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนในค้ำต่าง ๆ ตามสภาพการปฏิบัติจริงของครูพลศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 สรุปได้ดังนี้

3.1 ค้ำนการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่สอนมากที่สุด รองลงมาศึกษาจุดประสงค์รายวิชาที่สอน จุดประสงค์วิชาพลศึกษา และจุดหมายของหลักสูตร ตามลำดับ

3.2 ค้ำนเอกสารหลักสูตร ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีเอกสารหลักสูตร คือ แผนการสอน หนังสืออ่านเพิ่มเติม คู่มือครูพลศึกษา หลักสูตร (แม่บท) และคู่มือแนวการใช้หลักสูตร

3.3 ด้านแผนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ ได้ใช้แผนการสอนเป็นบางครั้ง แผนการสอนที่ครูพลศึกษาใช้ส่วนใหญ่เป็นเอกสารซึ่งกลุ่มโรงเรียนจัดทำ ก่อนสอนครูพลศึกษาส่วนใหญ่ ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีวัดผลประเมิน ส่วนใหญ่ผู้บริหารติดตามผลการใช้แผนการสอนของครูพลศึกษา ด้วยการให้ส่งก่อนเปิดภาคเรียน มีผู้บริหารเพียงส่วนน้อยที่ไม่ติดตามผลเลย

3.4 ด้านความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมวางแผนการจัดการเรียนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ร่วมมือกันในการกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การพิจารณาการวัดผลประเมินผล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอน ออกข้อสอบ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และการทำแผนการสอน ตามลำดับ

3.5 ด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบการสาธิต-ฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การค้นคว้าทำรายงาน และการอภิปรายกลุ่ม ส่วนเทคนิคการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดนิทรรศการ ฉายภาพยนตร์ วีดีโอ นำนักเรียนไปชมการแข่งขันกีฬา นัคสำคัญ และการเชิญวิทยากรท้องถิ่น ตามลำดับ

3.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ชี้แจงหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ให้นักเรียนทราบก่อน เกี่ยวกับการแต่งกาย เกณฑ์การผ่าน เวลาเรียน การฝึกทักษะเพิ่มเติมนอกเวลา และงานที่มอบหมาย การใช้กีฬาเป็นสื่อในการส่งเสริมสุขภาพของตนเองและผู้อื่น สร้างความสามัคคีและมิตรภาพ และเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง การเตรียมการสอนเตรียมเป็นบางครั้ง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูพลศึกษาทุกคนให้อบอุ่นร่างกาย อธิบายและสาธิต ฝึกปฏิบัติ ส่วนการประเมินผลการเล่นเกมส่งเสริมทักษะ การแจ้งจุดประสงค์ การประเมินก่อนสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีครูพลศึกษาปฏิบัติน้อย ตามลำดับ การสำรวจจำนวนนักเรียนก่อนสอนทุกครั้ง ครูให้นักเรียนอบอุ่นร่างกายของนักเรียน ก่อนสอนด้วยการให้นักเรียนผลัดกันนำการฝึกบางครั้ง มีการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีการออกกำลังกาย การทำงานของร่างกายและจิตใจให้แก่นักเรียนด้วย มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียน แต่ไม่มีการบันทึกผลการทดสอบเป็นส่วนใหญ่ ครูผู้ทดสอบสมรรถภาพทางกายนักเรียนแล้วจะใช้ประโยชน์ในการหาค่าเฉลี่ยความสามารถของนักเรียนแต่ละระดับและใช้เป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การวัดผลประเมินผล รวมทั้งใช้เป็นสถิติแสดงความสามารถของนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ถ้ามีนักเรียนทำผิดกติกาหรือเล่นนอกเกม จะตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนทั้งหมด เห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการสรุปก่อนเลิกเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย

ความมีน้ำใจ และคุณธรรมอื่น ด้วยการให้นักเรียนเคารพกติกา และยึดแผนการเล่นเป็นหลัก มีการสนับสนุนให้นักเรียนแต่งกายให้ดูกระเป๋ยและเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะกีฬา พื้นฐาน และเทคนิคการเล่นให้ดีที่สุด มีการปลุกฝังให้ปฏิบัติตามผู้นำหรือผู้ฝึกสอน ร่วมมือกันวางแผนการเล่นให้ชนะคู่แข่งอย่างยุติธรรม ก่อนเลิกเรียนประมาณ 5 นาที ให้นักเรียนเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย และทำความสะอาดร่างกายและสุขปฏิบัติอื่น ๆ แต่งกายให้เรียบร้อย เข้าเรียนวิชาต่อไปให้ตรงเวลา และพักผ่อนให้หายเหนื่อยทุกครั้ง พฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนวิชาพลศึกษา จะเรียนกันอย่างสนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียน การฝึกทักษะกีฬาจะฝึกทักษะย่อยแล้วฝึกทักษะรวม มีการปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ักเรียนเป็นบางครั้งในการสอน การจัดรูปแบบของชั้นเรียน จัดเป็นแถวคอนดวาร์เรียงจากต่ำไปสูง จัดเป็นแถวหน้ากระดาน และแถววงกลม มีเพียงเล็กน้อยที่ไม่จัดเป็นแถวดาว การแต่งกายในการเรียนพลศึกษา ให้นักเรียนแต่งกายชุดฝึกพลศึกษาทุกครั้ง แต่ครูพลศึกษาส่วนใหญ่แต่งกายชุดฝึกพลศึกษาบางครั้งมากที่สุด การดูค่าและค่าหมักนักเรียน เคยปฏิบัติแต่นาน ๆ ครั้ง การลงโทษนักเรียนส่วนใหญ่ให้ปฏิบัติกิจกรรมพลศึกษา เช่น ต้มพื้น

การเข้าชั้นเรียนและปล่อยชั้นเรียน ครูพลศึกษาจะให้นักเรียนเดินเป็นแถวทุกครั้งและมีเพียงเล็กน้อยที่ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ ถ้าไม่มีครูสอน นักเรียนบางคนไปเรียนพลศึกษาตัวเองและบางคนไปทำกิจกรรมอื่น ส่วนการสอนซ่อมเสริมวิชาพลศึกษา ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่สอน ผู้ที่สอนส่วนใหญ่สอนเอง การจัดกิจกรรมชุมนุมกีฬา ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่จัด ส่วนผู้ที่จัดได้แก่ กีฬาฟุตบอล วอลเลย์บอล บาสเกตบอล แบดมินตัน และกรีฑา ตามลำดับ

3.7 ด้านอุปกรณ์การสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จัดซื้ออุปกรณ์วิชาพลศึกษาด้วยการเสนอเป็นโครงการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา ครูพลศึกษาร่วมกับนักเรียนจัดทำอุปกรณ์ด้วยการใช้วัสดุท้องถิ่น ได้แก่ ไม้คธาวิ่งผลัด กระบี่ เบาะยัดหยุ่น และตะกร้อ อุปกรณ์ที่ใช้สอนนักเรียนส่วนใหญ่ไม่พอเพียง แก้ปัญหาด้วยการแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วผลัดกันฝึก

3.8 ด้านการวัดผลประเมินผล ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่ประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของนักเรียนก่อนสอน ส่วนครูพลศึกษาที่ประเมินก่อนสอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการทดสอบทักษะพื้นฐาน และการทดสอบสมรรถภาพทางกาย และมีการวัดผลประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทุกคน ด้วยการประเมินทุกครั้งเมื่อสอนจบแต่ละจุดประสงค์ การประเมินผลระหว่างภาค และปลายภาค ส่วนใหญ่จะประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด วิธีที่ใช้ประเมินเพื่อ

ตัดสินผลการเรียน คือ ทดสอบทักษะกีฬา ทดสอบข้อเขียน และการกำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่าง
 ค่ายพลศึกษา กลุ่มโรงเรียนกำหนด และใช้อัตราส่วน 8:2 ทุกคน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านแผนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า แผนการสอนที่ผู้อื่นจัดทำ
 หรือหน่วยงานอื่นทำ อธิบายไม่ชัดเจนนำไปสอนไม่ค่อยได้ ปัญหารองลงมาคือ ไม่มีความรู้ความ
 เข้าใจในการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรและ
 ไม่มีเอกสารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะที่ครูพลศึกษาเสนอมากคือ ให้จัดทำแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนทุก
 รายวิชา ในการจัดทำแผนการสอนควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย เพราะถ้าครูพลศึกษาทำกัน
 เองจะได้แผนการสอนที่ไม่ดีพอ

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า เวลาในการ
 สอนพลศึกษาน้อยเกินไป และครูพลศึกษาไม่ได้เข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา หรือมีน้อย
 ปัญหารองลงมาคือ ครูไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนกับเรื่อง นักเรียนหญิงไม่สามารถ
 เรียนวิชาตะกร้อได้

ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่ครูพลศึกษาเสนอมากคือ ผู้สอนมีงานอื่น ๆ ต้องรับผิดชอบมาก
 ทำให้เตรียมการสอนไม่ทัน เพราะต้องสอนหลายวิชา

ข้อเสนอแนะที่ครูพลศึกษาเสนอมากคือ ข้อแรกควรให้นักเรียนหญิงเรียนแบบมินตัน
 หรือวอลเลย์บอล แทนการเรียนวิชาตะกร้อ และข้อที่สองจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการ
 สอนกีฬาประเภทต่าง ๆ และข้อที่สามจัดประชุม สัมมนา ทางพลศึกษามาก ๆ

4.3 ด้านอุปกรณ์และสถานที่ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ข้อแรกไม่มีสถานที่สอน
 วิชายิทยุ่่น ข้อที่สองไม่มีสถานที่สอนเทเบิลเทนนิส ข้อที่สามอุปกรณ์วิชายิทยุ่่นมีน้อย และข้อที่สี่
 อุปกรณ์วิชาเทเบิลเทนนิสมีน้อย

ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่ครูพลศึกษาเสนอมากคือ อุปกรณ์ที่กรมสามัญศึกษาจัดสรรให้ไม่มี
 คุณภาพ เสียง่าย ทำให้นักเรียนขาดอุปกรณ์ในการเรียน

ข้อเสนอแนะที่ครูพลศึกษาเสนอมากคือ กรมสามัญศึกษา ควรมีการสำรวจความ
 ต้องการในการใช้อุปกรณ์ แล้วจัดซื้อตามที่จำเป็นจริง ไม่ควรจัดส่งอุปกรณ์ไปโดยคิดตามจำนวน
 ลัคนักเรียน

4.4 ด้านการวัดผลประเมินผล ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สำคัญ

ข้อแรกคือ ไม่สามารถประเมินผลตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลได้ ข้อที่สองคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาในการประเมินผลทางพลศึกษา ข้อที่สามคือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีวัดผลและประเมินผลพลศึกษา และข้อที่สี่คือ ไม่สามารถวัดผลทางด้านจิตพิสัยได้

ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่ครูพลศึกษาเสนอมาคือ ข้อแรกไม่สามารถประเมินผลได้ตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนดทุกจุดประสงค์ ข้อที่สองการวัดผลประเมินผลภาคปฏิบัติต้องใช้เวลาในการสอนนาน ข้อที่สามสมุดบันทึกการประเมินผลมีมาก และต้องใช้หลายเล่ม กล่าวคือต้องใช้ 1 เล่ม ต่อ 1 ห้อง

ข้อเสนอแนะที่ครูพลศึกษาเสนอมาคือ ข้อแรกจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา การวัดผลประเมินผลวิชาพลศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดผลประเมินผล ข้อที่สองควรจัดทำเกณฑ์พิจารณาการวัดผลประเมินผลแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีข้อควรอภิปรายดังนี้

1. เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้วิจัยเห็นว่ามีเหมาะสมต่อการสอนพลศึกษาแล้ว เพราะพลศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2512:11) กล่าวไว้ว่า การสร้างเจตคติที่ดีและบุคลิกภาพที่ดีจะต้องอาศัยครูพลศึกษาผู้ชายซึ่งเหมาะสมกว่าอีกประการหนึ่งลักษณะสังคมไทย ครูพลศึกษาผู้หญิงจะต้องรับภาระงานบ้านอื่น ๆ จึงทำให้ไม่สามารถใกล้ชิดนักเรียนมากนัก เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ครูกับนักเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามที บูชเชอร์ (Boucher 1955:315) กล่าวว่า การสอนวิชาพลศึกษาที่จะให้ได้ผลดีนั้น ครูผู้สอนควรมีวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษาโดยตรง เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ เจตคติ และแบบอย่างที่ดีให้แก่แก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของซิลเวสเตอร์ (Silvester 1969:32-36) ที่พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาถ้าได้รับการศึกษาโดยตรง จะทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษามากยิ่งขึ้น และครูที่มีวุฒิสองกว่าจะมีความเข้าใจในหลักการและวิธีสอนพลศึกษาได้ดีกว่าด้วยส่วนประสบการณ์ในการสอนครูพลศึกษาส่วนใหญ่ สอนมาแล้ว

6-10 ปี มากที่สุด เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าครูพลศึกษาในเขตการศึกษา 3 ไม่มีความขัดแย้งกับผู้บริหารโรงเรียนมากนัก เพราะเคยสอนมานานรู้ว่าอะไรเป็นปัญหา ระดับใดที่จะแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้ และสามารถปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนได้ตามสภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับครูพลศึกษาที่มีประสบการณ์น้อย มีปัญหาด้านการสอนอันอาจจะสืบเนื่องจากยังมีประสบการณ์น้อย

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี เป็นกลุ่มครูพลศึกษาซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ซึ่งหลักสูตรทั้งสองระดับต่างก็ได้กำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นรายวิชาบังคับตามโครงสร้างของหลักสูตรที่นักเรียนจะต้องเรียนตลอดหลักสูตรนั้น (กรมวิชาการ 2529:3)

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล วิชาพลศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 พบว่าครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับดี คือ ได้คะแนนในช่วง 61-80 คะแนนมากที่สุด และรองลงมาคือระดับปานกลาง ได้คะแนนในช่วง 41-60 ส่วนระดับอื่นมีเพียงเล็กน้อย จะเห็นได้ว่าครูพลศึกษาในเขตการศึกษา 3 ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตรดี ซึ่งอาจจะเนื่องจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ได้ประกาศใช้มาแล้วเป็นเวลาร่วมสิบปี จากประสบการณ์ในการสอนของครู และจากการนิเทศของศึกษานิเทศก์ จากการเผยแพร่เอกสารหลักสูตรของกรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ และจากการส่งเสริมระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาในปัจจุบัน (กรมสามัญศึกษา 2528:20) จึงทำให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดียิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าครูพลศึกษาส่วนใหญ่จึงมุ่งปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรได้พอสมควร ซึ่งขัดแย้งกับรายงานการสัมมนาครูพลศึกษา และศึกษานิเทศก์ พบว่าครูพลศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายของพลศึกษาไม่ตรงเจตนารมณ์ของหลักสูตร เพราะครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะตั้งจุดหมายในการสอนพลศึกษาว่าต้องมีทักษะทางกีฬาอย่างดี ถ้าแข่งขันแล้วต้องชนะเลิศ ทำให้เด็กได้รับความรู้ ความคิด และเจตคติที่ดี ๆ ทำให้การพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร (กรมวิชาการ 2529:25)

3. ด้านการศึกษาหลักสูตร พบว่าครูพลศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่ตนเองสอนมากที่สุด รองลงมาคือการศึกษาจุดประสงค์วิชาที่สอน จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้

เห็นว่าครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจกับรายละเอียดหรือการศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เพราะครูพลศึกษาส่วนใหญ่เมื่อก้าวถึงประเภทกีฬาใด ๆ แล้วก็จะสามารถสอนได้ทันทีโดยไม่ต้องศึกษาหลักสูตรก็ได้ ทำให้ครูพลศึกษาสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนตามที่ตนได้เรียนมาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยหรือจากความรู้ที่ตนมีอยู่ ใครเก่งกีฬาประเภทใด ถนัดกีฬาใด ก็มักจะสอนให้นักเรียนเล่นกีฬาประเภทนั้น ๆ ดังนั้นการวัดผลก็จะเน้นทักษะและเกณฑ์การวัดผลทางกีฬาที่ตนสอนและมีความถนัดไม่ค่อยคำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ มีผลให้นักเรียนชอบตกเป็นจำนวนมาก และส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาพลศึกษา อีกประการหนึ่งทำให้ครูพลศึกษาไม่ศึกษาหลักสูตรให้ครบกระบวนการคือ ครูพลศึกษาไม่มีหลักสูตรใช้ หรือมีแต่ไม่เพียงพอทำให้ครูพลศึกษาไม่ได้อ่านหรือศึกษาหลักสูตรวิชาพลศึกษาที่จะทำการสอนมาก่อน การสอนจึงไม่ตรงตามจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. ด้านแผนการสอน จากการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ใช้แผนการสอนเป็นบางครั้งมากที่สุด เรื่องนี้อาจเป็นเพราะว่าแผนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นทำ ซึ่งครูพลศึกษาให้ข้อเสนอว่า อ่านแล้วไม่เข้าใจ และ/หรือนำไปใช้ไม่ค่อยได้ จึงทำให้ไม่ค่อยได้ใช้แผนการสอน นอกจากนี้ในแผนการสอนกำหนดให้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นจุดประสงค์ที่เน้นทักษะทางกีฬา จึงทำให้ครูพลศึกษาไม่สนใจใช้แผนการสอนเท่าที่ควร เพราะทักษะกีฬาส่วนใหญ่ครูพลศึกษามีทุกคนถือว่าสามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยไม่ต้องใช้แผนการสอน แต่สำหรับผู้วิจัยแล้วเห็นว่าแผนการสอนเป็นสื่อการสอนที่สำคัญที่สุดของครูในการที่จะนำนักเรียนไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรได้ เพราะแผนการสอนเปรียบเสมือนแนวทางสำหรับครูใช้สอนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ กนก จันทรขจร (2528:96) กล่าวว่า แผนการสอนจะมืองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการคือ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทางการสอนแต่ละครั้ง รูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนคือวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนนั่นเอง และการวัดผลประเมินผล เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของแผนการสอนจะมีความต่อเนื่องและสมบูรณ์อยู่ในตัวของมันแล้ว ถ้าครูพลศึกษาใช้แผนการสอนในการสอนทุกครั้งแล้ว เชื่อได้ว่าความซุกซลักและปัญหาในการสอนแต่ละครั้งจะมีน้อย และจะไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ว่าครูพลศึกษาบางคนจะสอนมานาน หรือมีความชำนาญในการสอนแล้วเพียงใดก็ตาม แผนการสอนย่อมมีความสำคัญอยู่เสมอ หากนำไปใช้จัดการเรียนการสอนแล้ว ก็จะช่วยนำนักเรียนไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรได้ โดยเฉพาะหากครูใช้แผนการสอนเพื่อเตรียมการสอน

ด้วยการพยายามหาวิธีการสอนที่ดีที่สุด มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ หาเทคนิคหรือการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลตามหลักสูตรมุ่งหวัง

5. ด้านความร่วมมือของครูพลศึกษาพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะร่วมมือกันในการกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลมากที่สุด และการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการจัดการเรียนการสอน จากสภาพที่เป็นจริง ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ รู้จักการร่วมกันทำร่วมกันคิด เพราะการจะทำจะคิดอะไรก็ตาม ถ้าเป็นการกระทำหรือการคิดของคุณ ๆ เดียวแล้วย่อมไม่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แล้วจะทำให้เป็นคนท้อแท้และหมดกำลังใจไปในที่สุด และอีกประการหนึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาตนเองอยู่ของครูพลศึกษา

6. วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่ครูพลศึกษาใช้ จากการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาทั้งหมดจะใช้วิธีสอนแบบสาธิต และฝึกปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาพลศึกษาแล้วเพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ต้องเรียนโดยการกระทำกิจกรรม หรือการแสดงออกเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังน่าเป็นห่วงเพราะพบว่าวิธีสอนที่ครูพลศึกษาใช้รองลงมาคือ การสอนแบบบรรยาย ยังมีอยู่ในระดับมาก เพราะในปัจจุบันการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้ เพราะฉะนั้นวิธีสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อหลักสูตรในปัจจุบัน ได้แก่ วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ หรือการสอนแบบแก้ปัญหา และสอนแบบอภิปรายกลุ่ม หรือวิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม เป็นต้น เพราะวิธีสอนดังกล่าวที่กล่าวมาแล้วเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรที่ต้องการให้คนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ เพราะฉะนั้นควรจะมีการส่งเสริมให้ครูพลศึกษาได้ใช้วิธีสอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ให้มากกว่าการสอนโดยใช้วิธีการบรรยาย

ส่วนเทคนิคการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดนิทรรศการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตามหลักแล้ว การจัดนิทรรศการก็เป็นเทคนิคการสอนที่ดี แต่ก็มีข้อเสียที่นักเรียนบางกลุ่มจะไม่สนใจดูหรือไม่อ่าน เพราะฉะนั้นผลจากการจัดนิทรรศการ อาจจะทำให้มีคุณค่าด้อยไปได้ เพราะฉะนั้น เทคนิคการสอนแบบจัดนิทรรศการที่จะส่งผลดีก็คือ จะต้องให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

7. กิจกรรมการเรียนการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเรียนการสอนให้นักเรียนทราบก่อนนับเป็นสิ่งที่ดี เพราะการวางเงื่อนไข และได้ชี้แจงให้นักเรียนทราบก่อนล่วงหน้าจะช่วยให้ครูและนักเรียนได้มีความเข้าใจกันก่อนเป็นพื้นฐานจะช่วย

ให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูและนักเรียนไปได้ด้วยดี และนักเรียนก็จะมีเจตคติที่ดีต่อครูพลศึกษาและต่อวิชาพลศึกษาต่อไป

8. การส่งเสริมให้นักเรียนใช้กีฬาเป็นสื่อพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจหลักการของพลศึกษา และจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาที่ต้องการให้การจัดการศึกษาด้านพลศึกษา เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของตนเองและสามารถใช้กิจกรรมทางด้านพลศึกษาใช้เป็นสื่อในการสร้างความสามัคคี และมีมิตรภาพได้ในโอกาสต่อไป

9. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้คือ การอบอุ่นร่างกาย การอธิบายและสาธิต การฝึกปฏิบัติ การประเมินผล เป็นวิธีการที่ครูพลศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุดในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะยึดขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้คือ พองเกิดแก้ว (2518:198-202) กล่าวไว้ว่า เทคนิคการสอนพลศึกษาคือ กระบวนการที่จะทำให้งานมุ่งหมายของการสอนพลศึกษามุ่งจุดมุ่งหมายปลายทาง ซึ่งมีกระบวนการสอนที่สำคัญเป็นขั้น ๆ ดังนี้ ขั้นเตรียม ขั้นอธิบายและสาธิต ขั้นฝึกหัด ขั้นใช้ ขั้นสรุปประเมินผล จากผลการวิจัยที่น่าสังเกตคือ ในขั้นใช้หรือการเล่นเกมนำเสริมทักษะมากกว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะปฏิบัติกันน้อย ซึ่งอาจจะวิเคราะห์ได้ว่า การเรียนการสอนครูพลศึกษาจะฝึกทักษะกีฬาก่อนในเวลา 1 คาบเท่ากับ 50 นาที อาจจะมีเวลาไม่พอจึงทำให้ครูพลศึกษาไม่ได้ให้นักเรียนปฏิบัติในส่วนนี้

อีกประการหนึ่งที่ครูพลศึกษาปฏิบัติกันน้อย คือ การแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรมสามัญศึกษา (2528:185) พบว่า ข้อบกพร่องบางประการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมด้านการสอนของครูเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. ด้านการอุทิศเวลาซ่อมให้แก่นักเรียน
2. ด้านการสอดแทรกการอบรมด้านความประพฤติในขณะสอน
3. เลิกสอนก่อนกำหนดเวลา
4. การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่นักเรียนก่อนสอน
5. การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การลงโทษนักเรียนโดยใช้อารมณ์
7. การพูดนอกเรื่องมากกว่าเนื้อหาที่สอน
8. การเอาใจใส่แก่นักเรียนที่มีปัญหาการเรียน

9. การสอน สอนให้เกิดความสนุกสนาน
10. การติดตามแก้ไขข้อบกพร่องด้านความประพฤติ

อีกประการหนึ่งที่ครูพลศึกษาปฏิบัติบ่อยคือ การประเมินก่อนสอน ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ คิบเลอร์ (Kibler) และคนอื่น ๆ ได้เสนอว่าโดยทั่ว ๆ ไปนั้น การเรียนการสอนน่าจะมีขั้นตอน ดังนี้ (Kibler et al 1970:44-55)

1. จุดมุ่งหมายในการสอน
2. การวัดผลพฤติกรรมพื้นฐาน
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การวัดผลและประเมินผล
5. ผลย้อนกลับ

ส่วนกาเย่ (Gagne) ได้กล่าวว่า ในการสอนบทเรียนแต่ละครั้ง อาจารย์ควรจัด เหตุการณ์ในการเรียนการสอนดังนี้

1. เข้าใจความสนใจของผู้เรียน
2. แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์
3. ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
4. เสนอสิ่งเร้าในการเรียนการสอน
5. ใช้แนวทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
6. ให้นักเรียนปฏิบัติ
7. แจ้งผลการปฏิบัติ
8. ประเมินผล
9. ส่งเสริมความแน่นหนาและถ่ายโอน (Gagne 1968:93-114)

เพราะฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ครูพลศึกษาควรได้ปฏิบัติกิจกรรม ขั้นตอนเหล่านี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

10. ในการอบอุ่นร่างกายหรือบริหารร่างกาย ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติดีแล้ว และ สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรแล้วสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีปฏิบัติบ่อยและมากคือ การ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนำบริหารร่างกาย ดังที่ ฟอง เก็คแก้ว (ฟอง เก็คแก้ว 2518:198-202) กล่าวว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นผู้นำครูพลศึกษา ควรให้นักเรียนผลัด

เปลี่ยนกันนำในการอบอุ่นร่างกายด้วย

11. การทดสอบสมรรถภาพทางกาย ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคืออยู่แล้ว แต่ครูพลศึกษาไม่ได้นำผลการทดสอบแต่ละครั้งมาใช้ประโยชน์เพราะฉะนั้นเพื่อความสมบูรณ์ในการสอนพลศึกษา ครูควรจัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพของกายของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อใช้เป็นสถิติแสดงให้ถึงการพัฒนาทางด้านร่างกายของนักเรียนว่าไม่ใช่ว่าในโอกาสต่อไปอีกประการหนึ่งก็จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้พยายามในการพัฒนาสมรรถภาพของกายของตนเองไปด้วย ส่วนกิจกรรมที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพควรเป็นกิจกรรมง่าย ๆ ทำมือเปล่า ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ก็ได้

12. การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและคุณธรรม ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคืออยู่แล้ว เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่สามารถส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนได้ดี ดังที่ พยุงศักดิ์ สนเทศ (พยุงศักดิ์ สนเทศ 2530:31) กล่าวว่า วิชาพลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่ได้รับการคาดหวังให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีจริยธรรมและคุณธรรม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข ดังนั้นครูพลศึกษาย่อมปลูกฝังพฤติกรรมด้วยจริยธรรมและคุณธรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และสามารถปรับปรุงชี้แนะเพื่อปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม และการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมในช่วงเวลาพลศึกษาควรกระทำอย่างต่อเนื่องมิใช่เพียงให้นักเรียนได้รับแต่ทักษะกีฬาเท่านั้น

13. การทำผิดกติกาหรือการไม่เคารพกติกาของนักเรียน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะตักเตือนและชี้แจงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นแก่นักเรียนทั้งชั้นในชั้นสรุปก่อนเลิกเรียน ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าปล่อยไว้นานเกินไป จะทำให้มีค่าในการปรับพฤติกรรมนักเรียนคนนั้นได้ไม่คุ้มค่าที่ควร เพราะจะทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่ามันไม่สำคัญ ดังนั้นตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2529:38) เสนอว่า ให้มีการคำนิ การคำนิเป็นการให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจกับนักเรียนหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งการคำนิส่วนใหญ่ใช้กันอยู่ แต่การใช้มันยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ซึ่งการใช้การคำนิที่เหมาะสมควรมีหลักการต่อไปนี้

1. การคำนิจะต้องมีการคำนิทุกครั้ง ที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ต้องคำนิทันทีที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
3. การคำนินั้นควรจะต้องอ้างถึงความคิดที่จะกระทำพฤติกรรมหรือคำนิที่พฤติกรรม

นั้นโดยตรง

4. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกด้วย

5. ให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกด้วย

14. เวลาที่ใช้ในการสอน ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ให้เล็กก่อน 5 นาที ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีแล้ว และสอดคล้องกับการวิจัยของ วาสนา มั่งคั่ง (วาสนา มั่งคั่ง 2527:68)

15. การส่งเสริมสุขนิสัย ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ให้นักเรียนเก็บอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เรียบร้อย ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดี เพราะจะเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่นักเรียนด้วย ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนการสอนพลศึกษาพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา ให้แก่นักเรียนมีความสุขสนุกสนานมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2528:156)

15. การสอนซ่อมเสริม ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2528:157) ที่นักเรียนเห็นว่าครูสอนพลศึกษายังมีพฤติกรรมที่ไม่ค่อยดีนัก คือ การอุทิศเวลาสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน

17. การจัดกิจกรรมชุมนุมกีฬาประเภทต่าง ๆ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดกิจกรรมชุมนุมกีฬาให้กับนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การสอนพลศึกษาโดยใช้กีฬาเป็นสื่อ นอกจากครูพลศึกษาจะสอนพลศึกษาตามโครงสร้างที่หลักสูตรกำหนดแล้ว ควรจะจัดกิจกรรมเสริมเป็นชุมนุมกีฬาให้นักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเล่นกีฬาตามความถนัดและความสนใจ และจะช่วยให้นักเรียนลดความเครียดจากการเรียนวิชาต่าง ๆ มาแล้วทั้งวัน และยังเป็น การส่งเสริมมาตรฐานกีฬาในระดับโรงเรียนและระดับอื่น ๆ ด้วยในโอกาสต่อไป

18. การวัดผลประเมินผล ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ประเมินพฤติกรรมพื้นฐานของนักเรียนก่อนสอน แสดงว่าครูพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า การวัดผลประเมินผลหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 พ.ศ.2529 ว่าด้วยวิธีการประเมินผลข้อ 5.2 "ให้ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของนักเรียน" (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา 2529:17) จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง นักเรียนจะไม่บรรลุจุดประสงค์ได้เพราะครูไม่ทราบความสามารถพื้นฐานของนักเรียน แต่ถ้าครูประเมินก่อน ครูจะได้เตรียมการสอนและปรับกระบวนการเรียนการสอน และจะช่วยให้นักเรียนผ่านจุดประสงค์ และจะไม่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายด้วย ส่วนการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติถูกต้องแล้ว และมีอยู่เพียงเล็กน้อยที่ไม่ได้ประเมินหลังจากสอนจบแต่ละจุดประสงค์ ผู้วิจัยเห็นว่าครูผู้สอนควรประเมินทันทีหลังจากสอนจบแต่ละจุดประสงค์ เพราะการปล่อยให้ผู้เรียนไม่ผ่านในจุดประสงค์ที่สำคัญ ๆ ย่อมมีปัญหาในการเรียนต่อไปเพราะจุดประสงค์บางจุดประสงค์จะเป็นพื้นฐานของจุดประสงค์ต่าง ๆ ไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าครูพลศึกษาทุกคนควรประเมินผลทันทีหลังจากสอนจบแต่ละจุดประสงค์แล้ว และการกำหนดจุดประสงค์ที่จะใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคและปลายภาคครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบแล้ว เพราะระเบียบได้กำหนดให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ที่ใช้สอบระหว่างภาคและปลายภาค (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา 2529:17)

ปัญหาด้านหลักสูตรและแผนการสอน

ปัญหาที่ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า แผนการสอนที่ผู้อื่นจัดทำไม่ชัดเจนสอนไม่ได้ ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษามีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน โดยให้กลุ่มโรงเรียนมีบทบาท หน้าที่ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานวิชาการทั้งหมด การทำแผนการสอนก็เป็นบทบาทหนึ่งของกลุ่มโรงเรียน โดยกลุ่มโรงเรียนจัดประชุมปฏิบัติการทำแผนการสอน โดยใช้ครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่ม ดังนั้น ในบางครั้ง ผู้ที่เข้าร่วมทำแผนการสอนบางรายวิชา ไม่ได้เป็นผู้สอนในรายวิชาที่ต้องทำแผนการสอน ซึ่งจะสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า "ผู้ทำไม่ได้ใช้ ผู้ใช้ไม่ได้ทำ" ผลที่ออกมาคือ จะได้แผนการสอนที่ไม่มีคุณภาพ เพราะการใช้ภาษาและการวางขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอนต้องมีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันตลอด วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วด้วย อีกประการหนึ่งผู้ที่ทำแผนการสอนส่วนใหญ่จะเขียนแผนการสอนตามที่ตนเองเข้าใจ คือ เขียนคนเดียวอ่านคนเดียวย่อมนำไปใช้ได้ แต่เมื่อครูคนอื่น โรงเรียนอื่น นำไปใช้จึงไม่เข้าใจดังกล่าว ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเข้าใจว่ามีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องเบิกค่าใช้จ่ายด้วย

อีกประการหนึ่งที่เป็นไปได้คือ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน คุณวุฒิที่ต่างกัน และขนาดของโรงเรียนต่างกัน ย่อมมีปัญหาในการทำแผนการสอนแน่นอน เช่น ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจจะเสนอเทคนิคการสอนให้ฉายภาพยนตร์ แต่ครูโรงเรียนขนาดเล็กปฏิบัติไม่ได้ เพราะไม่มีอุปกรณ์ เป็นต้น

ส่วนข้อเสนอแนะจะเห็นได้ว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้กลุ่มโรงเรียนจัดทำแผนการสอนให้ครบทุกรายวิชา ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นความต้องการที่ดี เพราะการทำแผนการสอนในนามกลุ่มโรงเรียนนั้น จะมีโอกาสได้แผนการสอนที่ดี เพราะผู้ที่มาร่วมทำแผนการสอนส่วนใหญ่จะมาจากโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม แต่ทั้งนี้จะต้องมีกระบวนการจัดการที่ดีด้วยก็จะทำให้โอกาสที่ได้แผนการสอนที่ดีมีมาก อีกประการหนึ่งครูพลศึกษาได้เสนอแนะว่า ในการทำแผนการสอนนั้นควรมีผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นที่ปรึกษาด้วย ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ครูพลศึกษาบางส่วนจะไม่แน่ใจว่าตนเองจะมีความรู้ความสามารถที่จะทำแผนการสอนที่ดีได้ เพราะกระบวนการในการทำแผนการสอนมีความซับซ้อนพอสมควร ดังนั้นมีความจำเป็นจะต้องใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่เชี่ยวชาญเป็นผู้ชี้แนะด้วย จึงจะทำให้แผนการสอนที่ได้มีคุณภาพ

ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเวลาในการสอนพลศึกษาน้อยไป และไม่ได้เข้ารับการอบรมและประชุมสัมมนาทางด้านพลศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าในการเรียนการสอนพลศึกษาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรสัปดาห์ละ 2 คาบนั้น เห็นว่าเหมาะสมแล้ว สำคัญว่าครูพลศึกษาได้ทำอะไรกับนักเรียนที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพลศึกษาที่ว่า ให้นักเรียนมีทักษะในการกีฬาและกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ และสามารถนำทักษะเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ให้อารมณ์ดีและเข้าใจระเบียบข้อบังคับ และกฎกติกาการเล่น เพื่อเป็นผู้เล่นและผู้ดูที่ดี ให้มีคุณลักษณะประจำตัว เช่น การเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความรักหมั่นคณะ ความสามัคคี ฯลฯ ให้เห็นคุณค่าและมีนิสัยในการออกกำลังกายเป็นประจำด้วยความปลอดภัยทั้งตนเองและผู้อื่น เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางจิต และให้สามารถใช้วิจารณญาณในการเลือก และตัดแปลงกิจกรรมพลศึกษาเพื่อออกกำลังกายได้เหมาะสมกับสภาพและความสามารถของตน เพื่อเสริมสร้างและดำรงไว้ซึ่งประสิทธิภาพและบุคลิกภาพ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา 2529:9) จะเห็นได้ว่าครูพลศึกษาสามารถที่จะให้คุณลักษณะเหล่านี้เกิดกับนักเรียนได้ ซึ่งใช้เวลา 2 คาบ/สัปดาห์ ตลอด 3 ปีการศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ถ้าครูพลศึกษาคนใดมองว่า เวลาจำนวน 2 คาบไม่พอ ผู้วิจัยเห็นว่า ครูพลศึกษาคนนั้น ยังแยกไม่ออกจากสอนพลศึกษากับสอนกีฬาต่างกันอย่างไร และผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อไรก็ตามที่ครูพลศึกษา เอาบทบาทของครูพลศึกษากับผู้ฝึกสอนนักกีฬามาใช้ในเวลาเดียวกัน ก็จะทำให้ครูพลศึกษาคนนั้นสับสน และในที่สุดจะทำให้นักเรียนจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพราะครูพลศึกษาไปเน้นทักษะกีฬามากเกินไป

ทำให้เด็กได้รับความรู้ ความคิด และเจตคติที่ดี ๆ ทำให้การพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร (กรมวิชาการ 2529:25) ส่วนงานที่ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่ได้รับการอบรมประชุมสัมมนาทางด้านพลศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าในการประชุมสัมมนานั้น ในสภาพปัจจุบันจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้น ส่วนหนึ่งคือ ผู้บริหารโรงเรียนไม่อนุญาตให้ครูพลศึกษาเข้าร่วมประชุม เพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งในแต่ละปีจะมีเงินบำรุงการศึกษาเพียงเล็กน้อย เพราะฉะนั้นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โอกาสที่จะได้พัฒนาตนเองมีน้อยอีกประการหนึ่ง กระทรวงการคลังได้มีหนังสือห้ามมิให้ ครูใช้เงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการไปราชการ ถ้าจะใช้ต้องขออนุมัติเป็นครั้งคราว ดังนั้นจึงยากแก่การปฏิบัติ ครูจึงไม่ได้รับการอบรมดังกล่าว

ส่วนข้อเสนอแนะ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้นักเรียนหญิงเรียนวิชาแบดมินตัน หรือวอลเลย์บอลแทนวิชาตะกร้อ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยยอมรับและเห็นด้วยถึงแม้ว่าคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรได้อ้างว่า กีฬาตะกร้อเป็นกีฬาไทย ต้องอนุรักษ์ไว้ และได้กำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะของสังคมไทยต้องการให้นักเรียนผู้หญิงเป็นกุลสตรีที่สมบูรณ์ สงบเสงี่ยม ไม่ควรมีพฤติกรรมแบบนักเรียนผู้ชายมากนัก แต่การเรียนวิชาตะกร้อจะต้องมีการเตะ ต้องยกแข้งยกขา ทำให้ไม่น่าดูในเด็กผู้หญิง และอีกประการหนึ่งในชีวิตประจำวันจริง ๆ เด็กนักเรียนผู้หญิงก็มีได้ออกกำลังกายด้วยการเล่นตะกร้อ แต่กีฬาที่ครูพลศึกษาเสนอมาคือ แบดมินตัน หรือวอลเลย์บอลนั้น ผู้วิจัยก็เห็นว่าน่าจะเหมาะสมกับนักเรียนหญิงแล้ว

ปัญหาด้านอุปกรณ์และสถานที่

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีสถานที่สอนวิชาตะกร้อ นี่คือผลจากการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพลศึกษา ที่บังคับให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องเรียนพลศึกษาเหมือนกันหมดทั่วประเทศ แต่ผู้จัดทำหลักสูตรคงจะลืมไปว่า ความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศขณะนี้มีความแตกต่างกันมากมาย ดังนั้นเมื่อหลักสูตรนั้นนำไปใช้ในโรงเรียน จึงต้องประสบกับปัญหามากมาย โดยเฉพาะเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ ครูพลศึกษาในเขตการศึกษา 3 ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุพรรณ จิตต์ภักดิ์ (สุพรรณ จิตต์ภักดิ์ 2524:ง) ที่ว่าโรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามหลักสูตรกำหนด ขาดสถานที่สอนกีฬาในร่ม และสอดคล้องกับ

เกษม ช่วยพั่ง (2525:ค) พบว่า สถานที่ฝึกกีฬาในร่ม และกลางแจ้งมีไม่พอและไม่เหมาะสม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า วิทยาลัยหุ่นเป็นกีฬาในร่มที่จะต้องใช้โรงพลศึกษา แต่ปรากฏว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทด้วยแล้ว จะไม่มีโอกาสมีโรงพลศึกษาได้

ส่วนข้อเสนอแนะ ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้เสนอว่า กรมสามัญศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนก่อน ไม่ควรคิดจากสัดส่วนนักเรียน ในชั้นนี้ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะการใช้อุปกรณ์ในบางครั้งโรงเรียนแต่ละโรงอาจมีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความต้องการความสนใจของนักเรียนและชุมชน ดังนั้น กรมสามัญควรพิจารณา จัดสรรงบประมาณให้แต่ละโรงเรียนไปจัดซื้อเองก็ได้

ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การวัดผลประเมินผลทางพลศึกษา ไม่สามารถประเมินผลตามระเบียบการวัดผลได้ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าไม่น่าเป็นปัญหา เพราะระเบียบการวัดผลประเมินผลได้วางหลักเกณฑ์ไว้เป็นขั้นตอน ให้ผู้สอนทุกรายวิชาปฏิบัติเหมือน ๆ กัน คือให้ประเมินจากพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธวิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา 2529:28) โดยแบ่งสัดส่วนตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา การที่ครูพลศึกษาในเขตการศึกษา 3 เห็นว่าเป็นปัญหาเพราะที่แล้ว ๆ มานั้น ครูพลศึกษา จะประเมินผลจากการทดสอบทักษะเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเมื่อระเบียบว่าด้วยการประเมินผลต้องการให้ประเมินผลจากพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน หากครูพลศึกษาในเขตการศึกษา 3 ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบ ปัญหาที่น่าจะหมด ส่วนข้อเสนอแนะ ครูพลศึกษาเห็นว่าควรจัดอบรมการวัดผลทางพลศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบการวัดผลประเมินผล ผู้วิจัยเห็นว่าความจริงในเรื่องนี้เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผล หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 พ.ศ.2529 ได้จัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องไปแล้ว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารไม่ได้ทำการชี้แจงให้คณะครูทุกหน่วยวิชาทราบทั่วถึง อาจจะเป็นว่าวิชาพลศึกษาไม่สำคัญ เลยมองข้ามปัญหาเหล่านี้ไปได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูพลศึกษาควรจะได้ศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรให้ครบวงจร ไม่ควรจะศึกษาเฉพาะจุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชาที่ตนเองสอนเท่านั้น จะทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. ครูพลศึกษาควรจะใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาพลศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้
3. การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ครูพลศึกษาควรวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรอย่างแท้จริง เพราะจุดประสงค์ที่ใช้อยู่เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งเน้นเฉพาะทักษะกีฬาเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนบางส่วนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาพลศึกษา
4. ครูพลศึกษาควรจัดกิจกรรมกีฬาเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถ และความถนัดเชิงกีฬาของนักเรียนโดยจัดเป็นชุมนุมกลุ่มสนใจกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่นิยม
5. โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ควรจัดให้มีโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
6. กลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนควรจัดประชุมสัมมนาอบรมหรือการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้แก่ครูอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
7. เขตการศึกษา 3 ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาอบรมหรือการประชุมปฏิบัติการแก่ครูพลศึกษาในการใช้หลักสูตร
8. กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมครูที่บรรจุใหม่ประมาณ 3-5 วัน ก่อนที่จะไปทำการสอนจริงในโรงเรียน
9. กรมวิชาการควรผลิตคู่มือครูพลศึกษาในการใช้หลักสูตรทุกด้าน และเผยแพร่ให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในโอกาสต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศหรือแบ่งเป็นเขตการศึกษา โดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตการสอน และแบบสัมภาษณ์
2. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระหว่างครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน และอายุต่างกัน ทั่วประเทศหรือแบ่งเป็นเขตการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย